

UVID U NOVE ASPEKTE EUHARISTIJSKIH KONGRESA

Dr Franjo KOMARICA

Poštovani oci biskupi, draga braćo svećenici!

Svi smo mi uglavnom već znali, a na ovom našem Tjednu postalo nam je još jasnije, da je euharistija izvor, središte i vrhunac svega kršćanskog života, kako u sveopćoj Crkvi tako i u svakoj mjesnoj Crkvi, pa čak i u svakoj najmanjoj kršćanskoj zajednici. Nikakvo čudo ako se ima na umu da euharistija „sadrži sveukupno duhovno dobro Crkve, to jest samoga Krista, naš vazam i živi kruh” (PO,5).

Krist ljudima daje život po svome Tijelu, što ga Duh Sveti oživljuje i čini životvornim. A sami ljudi su time pozvani i potaknuti na adekvatno uzdarje Bogu, koji se prvi snizuje i dariva čovjeku da ga pobožanstveni.

Ove spasonosne stvarnosti Crkva je bila svjesna od samoga svog početka, što je vidljivo iz prakse dosadašnje njezine povijesti. Stojeći u službi ostvarivanja Božje ekonomije spasenja Crkva je svaki put, kada bi kakva teška epidemija zavladała na njenom religioznom području, znala primijeniti – u njoj nazočna – Božja spasiteljska sredstva liječenja.

Tako je bilo i u 19. stoljeću, kada su velike mase ljudi, napose u Francuskoj, postale duševno gladne, uslijed višestrukih zabluda i tegoba (hugenoti, jansenisti, racionalisti, materijalisti, slobodni zidari, francuska revolucija). Kod francuskih je katolika počela tada sve više jačati svijest da među njima prebiva sam euharistijski Kralj, izvor života i hrana duše. Nastao je tako jedan čitav pokret – euharistijski pokret koji dovodi do sazivanja i održavanja prvog međunarodnog euharistijskog kongresa u Lilleu, od 28-30. lipnja 1881. godine. Najzaslužniji za ovaj pokret i kongres bili su: župnik arški sv. Ivan M. Vianney, msgr. Luis Gaston de Segur, te Marija Marta Emilija Tamisier iz Touršea.

Do II. vatikanskog sabora bilo je održano 37 velikih međunarodnih kongresa i mnoštvo pokrajinskih i mjesnih. Godine 1964. još za vrijeme trajanja Sabora, održan je 38. međunarodni euharistijski kongres u Bombayu, u Indiji, kojega posjećuje i sam papa Pavao VI. Već na tom kongresu moglo se osjetiti nešto od velikih impulsa samoga Sabora, napose na području liturgijske obnove i nove otvorenosti Crkve prema svijetu. Slijede zatim 'posaborski' euharistijski kongresi u:

Bogoti (Kolumbija) 1968., Melbourneu (Australija) 1973. i Filadelfiji (SAD) 1976. godine, na kojima dolazi do izražaja odlučnost Crkve da nastavi Saborom započeti proces unapređivanja kršćanskog života vjernika i objavljivanja svoje naravi i svoje opće misije kako vjernicima tako i svijetu (usp. SC 1; LG 1). Nema nikakve sumnje da će i ovogodišnji 42. međunarodni euharistijski kongres u Lurdu, na kojemu će u završnom slavlju sudjelovati i papa Ivan Pavao II., biti još jedan važan korak i poticaj u posaborskoj obnovi i produbljanju života i poslanja Crkve.

Obnovljeni rimski obrednik *Sveta pričest i štovanje euharistijskog otajstva izvan mise* ima u vidu osim izlaganja presvete euharistije i euharistijskih procesija također i euharistijske kongrese (usp. br. 109–112).

Uspoređujući ciljeve, zadaće kao i sam način održavanja euharistijskih kongresa prije II. vatikanskog sabora s ovim što donosi i ističe obnovljeni obrednik, uočavaju se kako određena identičnost tako i razumljiva različitost.

Predsaborsku fizionomiju euharistijskih kongresa karakteriziralo je isticanje euharistije kao sredstva spasenja svijeta, i to putem *javne zadovoljštine* za mlakost mnogih katolika, te *javnog klanjanja i čašćenja* euharistijskog Krista. Ovo javno čašćenje euharistijskog Krista bio je od samoga početka glavni i najuzvišeniji cilj euharistijskih kongresa, kao i njihova najodličnija zadaća. Nasuprot mnogostrukom nijekanju svega nadnaravnog htjelo se, naime, na ovaj način naglasiti jasno, glasno i svečano ispovijedanje vjere u jednoga, osobnoga, vječnog Boga, koji prebiva među svojim vjernicima. — Najveća pažnja bila je koncentrirana samo na *jedno mjesto*, uglavnom na *jedan dan* i na *vanjsku svečanost*. Tako je došlo do veličanstveno organiziranih paradnih vjerskih skupova i trijumfalnih euharistijskih procesija prigodom pojedinih euharistijskih kongresa (Montreal, Malta, Budimpešta, Beč, pa Zagreb, Ljubljana, Sarajevo). Upravo te velike i svečane euharistijske procesije postale su vremenom ono najbitnije i najvažnije na svakom euharistijskom kongresu, međunarodnog, nacionalnog, pokrajinskog ili mjesnog karaktera.

Imajući baš ovo na umu nisam se previše začudio rezoniranju jednog crkvenog dostojanstvenika u razgovoru o opravdanosti i mogućnosti održavanja euharistijskog kongresa u njegovoj dijecezi: „Ništa, brate, od tih svih pustih parada! Zahtijeva se mnogo truda i novca, a donosi premalo koristi. Zato nema niti smisla niti opravdanja organizirati danas euharistijske kongrese mjesnog ili pokrajinskog značenja.”

Osobno također mislim da se doista može postaviti u pitanje opravdanost održavanja euharistijskih kongresa spomenutog tipa, pogotovo u našoj, konkretnoj sredini i situaciji. Lako bi se naime moglo dogoditi da u tom slučaju naša laicistička javnost kao i odijeljena braća ili druge konfesije dožive naše kongresno slavlje kao izazivačko isticanje naše moći ili superiornosti, a što nama sigurno nije, niti može biti želja i cilj.

No, od početka euharistijskih kongresa bio je kod njih prisutan (premda ne i uvijek dovoljno izražen) cilj: spasiti svijet po euharistiji, tj. ojačati svijest da kod euharistije stojimo pred zadnjim i najjačim izvorom snage, iz kojega se može obnoviti svijet koji je religiozno klonuo ili je potpao pod razne ovozemaljske utjecaje. Stoga i nije čudo da je i cjelokupna obnova II. vatikanskog sabora započela obno-

vom euharistijskog otajstva i što je, prema tome, *oživljavanje i produbljivanje euharistijske pobožnosti i euharistijskog života cjelokupnog Božjeg naroda* – pravi dokaz one autentične obnove koju je Sabor sebi postavio za cilj, a kako je to naglašavao i Pavao VI., a ističe i Ivan Pavao II. u svom pismu *Coenae Dominicae* (usp. br. 4).

Ovdje postaje očito da nakana niti Sabora, a ni posaborske Crkve nije samo pokazivati euharistijskog Krista vjernicima ili svijetu, ili pak za njim stupati ponosno kličući. Daleko je važnije i potrebnije poduzeti sve kako bi *svi članovi* jedne *mjesne, pokrajinske, nacionalne*, a onda konačno i sveopće Crkve *bolje i temeljitije* upoznali euharistijsko otajstvo – i to kao nenadoknadiivi *izvor* i ujedno kao *vrhunac* sveukupnog njihovog kršćanskog života i angažiranja u radu za Božje kraljevstvo na zemlji. 'Uzmite i jedite', 'Uzmite i pijte' – i imat ćete zajedništvo sa Božjim Sinom koji je došao da spasi svijet. To zajedništvo, koje je ujedno i zalag našeg vječnog Uskrsa, po mom mišljenju jest prvotna i najbitnija svrha Kristove euharistijske prisutnosti među nama.

Tu zapravo leži glavni, bitni pomak u fizionomiji posaborskih euharistijskih kongresa, odnosno kongresa kako ih zamišlja i obnovljeni obrednik. Euharistijsko slavlje, tj. slavlje Kristove žrtvene gozbe mora biti središte života kako svakog vjernika i svake kršćanske obitelji, tako i cjelokupne Crkve (usp. OURM br. 1). To pak pretpostavlja cijeli niz nužnih, ispunjenih preduvjeta. U prvom redu trebalo bi ostvariti svjesno, aktivno i plodonosno sudjelovanje svih nazočnih vjernika kod svakog euharistijskog slavlja. Ovo opet zahtijeva nužnu, intenzivnu i temeljitu katehezu o euharistiji, katehezu svih uzrasta u jednoj mjesnoj ili pokrajinskoj Crkvi. Drugim riječima: nužna je *duža, temeljita i sveobuhvatna* priprema cjelokupne mjesne Crkve. Stoga, kad govorimo o euharistijskim kongresima, bilo bi točnije govoriti o *euharistijskoj godini*, a ne samo o tjednu, o nekoliko dana ili samo o jednom veličanstvenom slavlju.

No, to još nije sve!

Ako se želi poduzeti sve da se euharistija stavi u središte cjelokupnog našeg kršćanskog života, kao što joj to i pripada, onda se mora najprije povesti računa o našem prethodnom *radikalnom obraćenju*: – o nužnom odstranjivanju iz našeg života svih onih oblika života i religioznosti koji nemaju mnogo ili uopće nikakve veze sa sadržajem kao ni sa ispravnim poimanjem i življenjem Kristove vesele vijesti. To znači: trebalo bi se najprije upitati i dobiti istiniti odgovor na pitanje: Što je zapravo sadržaj vjerovanja našeg vjernika – da li objavljeni i prisutni Emanuel, tj. Bog Biblije i euharistije, ili tek prirodna religioznost obavijena debelim plaštem poganske magije s primjesama simbola i riječi kršćanskog obilježja?!

Potrebno je, dakle, s pouzdanjem u Gospodina „koji hoće da se svi ljudi spase i dođu do potpune spoznaje istine” (1 Tim 2,4), ostvariti jedan odvažan, razrađen i sveobuhvatni pothvat *rekristijanizacije* naših vjernika od strane vodstva mjesne, pokrajinske i domovinske Crkve. Taj pothvat bi se sastojao od nužnih, prikladnih istraživanja religioznosti naših vjernika od strane teologa, bibličara, liturgičara, kao i stručnjaka humanističkih znanosti; zatim od duže i temeljite pouke svih članova svake naše župske zajednice o mjestu i ulozi euharistije u njihovom životu (preko kateheza, javnih predavanja, slavljenja Božje Riječi, zajedničkih molitava

i klanjanja po našim crkvama i oratorijima), da bi se došlo do potpunog i plodonosnog sudjelovanja svakog našeg vjernika na slavljinama euharistije — otajstva spasenja. Tek tada će euharistija moći doista postati istinski znak življenja zajedničke nam vjere i ljubavi i biti stvarni predokus nebeskog blaženstva.

Može se bez sumnje reći da je znak života, vitalnosti i svijesti pripadnost sveopćoj, katoličkoj Crkvi euharistijsko gibanje koje je u zadnje vrijeme zahvatilo neke naše mjesne i pokrajinske Crkve. (Za pokrajinski, odnosno mjesni euharistijski kongres pripremaju se splitska metropolija, te riječka i zagrebačka nadbiskupija! Čvrsto se nadam da će ih i ostale naše mjesne Crkve slijediti, obogaćene njihovim iskustvima). Znak je to da je Duh Gospodnji među nama na djelu, a on nikada nije bez razloga među nama. On treba nas za vječni život naše braće i sestara kojima smo poslani, za vječni život naših sunarodnjaka i suvremenika.

Da zaključim:

nigdje ne postoji tako veliko duhovno bogatstvo kao u Crkvi koja spaja nebo i zemlju. A nigdje nije tako povoljna prilika da se to veliko duhovno bogatstvo učini plodonosnim za tolike kojima je namijenjeno u obliku temeljitog i sveobuhvatnog pripremanja i održavanja euharistijskog kongresa u pojedinoj mjesnoj Crkvi.